

JMG

Examensarbete i medie- och
kommunikationsvetenskap

2011-05-29

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Avhoppare och slutförare

En undersökning kring distansstudenters upplevelse av
kommunikation och anledningar till avhopp/slutförande

Författare: Martin Birgeron

Handledare: Jenny Wiik

Kursansvarig: Ingela Wadbring

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

- Titel:** Avhoppare och slutförare - En undersökning kring distansstudenters upplevelse av kommunikation och anledningar till avhopp/slutförande
- Författare:** Martin Birgeron
- Uppdragsgivare:** JMG, Göteborgs universitet
- Kurs:** Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap vid institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet
- Termin:** Vårterminen 2011
- Handledare:** Jenny Wiik
- Sidantal:** 35 sidor (11404 ord), inklusive bilagor
- Syfte:** Studiens syfte är att *undersöka hur kommunikationen mellan institutionen och studenterna påverkar genomströmningen på distanskursen Massmediekunskap (7,5 hp) och vilka anledningar till avhopp som kan vara påverkbara genom kommunikation.*
- Metod:** Kvantitativ enkätundersökning
- Material:** Enkätundersökning, kursregisterutdrag och kursmaterial.
- Huvudresultat:** Det visade sig att slutförarna anser sig ha haft en tätare kontakt med institutionen, att de fått regelbunden feedback och är mer nöjda med kommunikationen än avhopparna. Ännu mer kontakt med institutionen och än mer nöjda med kommunikation är studenterna från HT 2010. Detta har dock inte haft någon positiv inverkan på kursens genomströmning, vilket enligt tidigare forskningen kan ses som märkligt. I jämförelse mellan enbart de båda höstterminerna har genomströmningen dock ökat HT 2010. I undersökningens sista frågeställning var den mest intressanta skillnaden mellan HT 2010 och övriga terminer att andelen avhoppare som angett kursupplägg och kursinnehåll som anledning till sina avhopp kraftigt ökat HT 2010, medan andelen som angett brist på motivation som anledning minskat.

Executive summary

Studenter söker, antas och påbörjar årligen tusentals utbildningar och fristående kurser på svenska högskolor och universitet. Alla dessa studenter slutför dock inte sina studier och andelen som gör det varierar kraftigt mellan olika kurser och påverkar i stor grad de olika institutionernas ekonomi, och därmed möjlighet till utveckling, forskning och vilken typ av utbildningsverksamhet de kan driva kommande år. Distanskurser och distansutbildningar har visat sig särskilt drabbade av hög andel avhopp, eller vad man kallar ”låg genomströmning”, kurser som ges på distans har i genomsnitt en så pass låg genomströmning som 47 procent (Högskoleverket 2011). Bland dessa kurser finns kursen Massmediekunskap (7,5 hp) som ges på Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet. Institutionen har länge sett att kursen dras med en låg genomströmning och då man inför HT 2010 uppdaterade innehållet och upplägget på kursen såg man också över hur man kommunicerade med sina studenter, och man undrar nu om denna förändring påverkat genomströmningen på kursen. Tidigare forskning gjord på distansstudier har visat på olika anledningar till avhopp, och gjort olika indelningar av dessa såsom anledningar som institutionen kan påverka såsom kursupplägg etc. respektive de anledningar som står utom institutionens kontroll, såsom händelser i privatlivet etc. I denna forskning tar man bland annat upp att distansstudenter har ett större avstånd, rent fysiskt, till sin utbildning och att detta avstånd riskerar att finnas även psykiskt, det vill säga att det är större risk att en distanskursstudent inte känner sig delaktig i utbildningen, har en känsla av utanförskap och att man inte har någon given roll eller betydelse för institutionen. Dessa känslor ökar kraftigt risken för avhopp medan en personlig relation till institutionen och utbildning ökar benägenheten för studenterna att genomföra sina studier. Således dras slutsatsen att en ökad och genomtänkt kommunikation med studenterna där målet är att de ska känna sig inkluderade och ha god tillgång till information, institutionen och skolan i stort bör kunna öka genomströmningen på distanskurser. Då man inför HT 2010 på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) gjorde en satsning på en ökad kommunikation med studenterna vill man nu utvärdera effekten av detta på såväl studenternas upplevelse som kursens genomströmning. Då den tidigare forskningen rör sig om utländska högskolor och universitet med andra förutsättningar såsom andra antagningsrutiner, avgifter, andra kulturer etc. är det också av intresse att undersöka om modellerna som där tagits fram går att jämföra med svenska förhållanden. I april 2011 skickades en webbenkät ut till alla som varit registrerade på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) någon gång mellan VT 2009 och HT 2010 där de ombads svara på ett tjugotal frågor rörande kursen och kommunikationen med institutionen. Av 349 möjliga respondenter inkom 128 svar, det vill säga ca 37 procent. Svarsfrekvensen är något låg men som förväntat vid en webbenkät och då bortfallsanalysen gjorts framkommer att de som svarat på enkäten är mycket representativa för totalgruppen respondenter vad gäller de demografiska egenskaperna kön och ålder, men att något större andel slutförare svarat på enkäten än avhoppare och något fler från den senaste terminen. Svaren jämfördes för att svara på frågor kring om slutförare respektive avhoppare upplevt kommunikationen med institutionen olika, om studenter från HT 2010 har en annan upplevelse av kommunikationen än studenter från tidigare terminer samt om anledningarna till avhopp skiljer sig HT 2010 mot tidigare terminer. Det visade sig att slutförarna anser sig ha haft en tätare kontakt med institutionen, att

de fått regelbunden feedback och är mer nöjda med kommunikationen än avhopparna. Ännu mer kontakt med institutionen och än mer nöjda med kommunikation är studenterna från HT 2010. Detta har dock inte haft någon positiv inverkan på kursens genomströmning, vilket enligt den tidigare forskningen kan ses som märkligt. Förklaringen till detta har inte undersökningen kunnat fastslå men vid närmare jämförelse av var och en av de tidigare terminerna, då det bara fanns resultat av en termin med det nya upplägget, ser man att de båda höstterminerna haft en betydligt lägre genomströmning än vårterminerna, och i jämförelse de båda höstterminerna emellan har genomströmningen faktiskt ökat HT 2010. Det kan därför finnas anledning att göra om jämförelsen då ytterligare en termins resultat finns att tillgå. Ytterligare en anledning kan dock finnas i undersökningens sista frågeställning, där enkätens respondenter fått ange anledningar till eventuella avhopp. Den mest intressanta skillnaden mellan HT 2010 och övriga terminer är att andelen avhoppare som angett kursupplägg och kursinnehåll som anledning till sina avhopp kraftigt ökat HT 2010, medan andelen som angett brist på motivation som anledning minskat. Huruvida detta beror på att kursupplägg och innehåll faktiskt blivit sämre, eller att det i och med den förändrade kommunikationen blivit tydligare och enklare att peka ut som anledning, eller om det finns andra anledningar, är inte klart, men en intressant fråga. Alltså, studien har visat att en ökad kommunikation med studenterna mycket riktigt, som den tidigare forskningen visade, gett nöjdare studenter, men det är ännu oklart om det påverkat genomströmningen. Att ha en välfungerande och utarbetad kommunikationsplan kan dock vara särskilt viktigt för en institution som bedriver undervisning och forskning på just detta ämne även på andra sätt än enbart för att öka genomströmningen, såsom att vara ett gott exempel. Undersökningen har också visat att det kan finnas anledning för institutionen att se över det förändrade kursupplägget och innehållet ytterligare en gång.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Akademisk och organisatorisk problematisering	6
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Referensramar och teori	7
3.1 Vem läser på distans och hur många slutför?	7
3.2 Oavslutade studier alltid ett misslyckande?.....	8
3.3 Orsaker till varför studenter hoppar av utbildningar	8
3.4 Vikten av kommunikationsstrategi	9
3.5 Vem slutför och vem hoppar av?.....	10
3.6 Teoretiska modeller för att förklara avhopp	10
3.7 Före antagning (Prior to Admission)	11
3.8 Efter antagning (After Admission)	11
4. Metod och genomförande	12
4.1 Genomförandet av webbenkäten	13
4.2 Webbenkätens utformning.....	13
4.3 Särskilda svårigheter.....	14
4.4 Bortfallsanalys	14
5. Resultat.....	15
5.1 Finns det någon skillnad mellan hur avhopparna och slutförarna upplever kommunikationen med institutionen?.....	15
5.2.1 Finns det någon skillnad mellan hur de inskrivna på kursen (avhoppare och slutförare) HT 2010, d.v.s. efter ändring i kurs- och kommunikationsplan, respektive övriga terminer upplever kommunikationen?.....	18
5.2.2 Finns det någon skillnad i genomströmningen mellan HT 2010 och övriga terminer?.....	20
5.3 Finns det någon skillnad mellan anledningar till icke slutförande av kursen HT 2010 och övriga terminer?	22
6. Analys och diskussion	23
6.1 Genomsnittsstudenter	24
6.2 Analys av enkätsvaren	24
6.3 Enkätsvaren i förhållande till Rovais modell	27
6.4 Diskussion	29
7. Referenser	31
Bilagor	32

1. Inledning

JMG ger kursen Massmediekunskap (7,5 hp) som distanskurs via nätet. Kursen, som går på halvfart, lockar många studenter initialt, drygt 100 personer registrerar sig till varje termin. JMG får betalt av staten per student som slutför sina studier och då man vet av erfarenhet att ett stort antal antagna inte kommer slutföra kursen gör man medvetet ett stort överintag men budgeterar för en genomströmning på 40 studenter. De förväntade prestationerna på kursen läggs samman med JMG:s övriga kurser, stämmer inte slutsumman vid terminens slut måste pengar betalas tillbaka.

JMG har funderat på varför ett så stort antal studenter lämnar kursen Massmediekunskap (7,5 hp) utan att avsluta den. Har det med kursens upplägg och administration att göra, upptäcker de att innehållet på kursen inte var det förväntade? Eller har det att göra med saker utanför kursupplägg och administration att göra?

JMG arbetar aktivt med att öka andelen studenter som slutför kursen. Målet är fortfarande att ha en genomströmning på 40 studenter per termin men man vill slippa att lägga resurser på att göra ett oproportionerligt stort överintag. Till HT 2010 omarbetades kursen och nytt kursmaterial togs fram, dels för att det tidigare använts i närmare tio år och börjat bli gammalt, dels för att göra en bättre, mer sammanhållen kurs som förhoppningsvis lockar fler studenter att slutföra sina studier.

I det nya kursupplägget samlas all nödvändig information inför varje delkurs i ett kursbrev, detta för att studenterna inte ska behöva leta information på flera ställen. Kursbrevet, som görs tillgängligt via kursens webbsida, är också tänkt att fungera som apitretare och vägledare inför vidare läsning av litteraturen. Med hjälp av kursbrevet och utvärderingen som görs tillsammans med studenterna efter varje delkurs har man försökt öka den personliga kommunikationen med studenterna, vilket visat sig ha haft god effekt på andra utbildningar när det gäller slutförande (Simpson 2003:78). JMG vill nu undersöka effekten av detta på slutförandefrekvensen, detta för att eventuellt kunna förutsäga effekten av framtida liknande satsningar. Denna uppsats ämnar undersöka hur kommunikationen mellan institution och student kan påverka genomströmningen på distanskurser i allmänhet, och JMG:s Massmediekunskap (7,5 hp) i synnerhet.

1.1 Akademisk och organisatorisk problematisering

Studien är ett bidrag till forskningen om institutioners kommunikation med sina studenter i syfte att få dem att fullfölja sina studier, vilket gör den intressant på ett inomvetenskapligt plan. Det råder dessutom alltså delade meningar om huruvida genomströmningen av studenter som fullföljer sina studier kan påverkas eller ligger utanför institutionens kontroll. All vidare forskning borde därför vara välkommen. Studien har också en utomvetenskaplig relevans för beställaren, det vill säga JMG, som kan använda studiens slutsatser för att lära sig mer om varför distansstudenterna på deras kurs hoppar av och om det finns något de kan göra för att motverka detta i sin kommunikation med studenterna. Studiens slutsatser kan ge JMG förståelse och kunskap inför utarbetande av eventuella framtida strategier i syfte att förhindra avhopp.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur kommunikationen mellan institutionen och studenterna påverkar genomströmningen på distanskursen Massmediekunskap (7,5 hp) och vilka anledningar till avhopp som kan vara påverkbara genom kommunikation.

Utifrån syftet sätts följande frågeställningar upp:

1. Finns det någon skillnad mellan hur avhopparna och slutförarna upplever kommunikationen med institutionen?
- 2a. Finns det någon skillnad mellan hur de inskrivna på kursen (avhoppare och slutförare) HT 2010, d.v.s. efter ändring i kurs- och kommunikationsplan, respektive övriga terminer upplever kommunikationen?
- 2b. Finns det någon skillnad i genomströmningen mellan HT 2010 och övriga terminer?
3. Finns det någon skillnad mellan anledningar till icke slutförande av kursen HT 2010 och övriga terminer?

3. Referensramar och teori

Enligt Högskoleverket (2011) definieras distansutbildning som ”utbildning där lärare och studenter i huvudsak är åtskilda i tid och/eller rum”. Distansutbildning är populärt bland studenterna i Sverige, enligt Högskoleverkets senaste rapport om distansutbildningar läste cirka 80 500 personer en utbildning på distans höstterminen 2009, vilket är fyra gånger fler än för tio år sedan. Av dessa 80 500 studenter läste 61 800 enbart på distans medan resten studerade både på distans och på campus. I uppsatsen förekommer begreppen genomströmning, avhoppare och slutförare som centrala begrepp. Genomströmningen på en kurs är de studenter som fullföljer kursen, d.v.s. en kurs med hög genomströmning har en hög andel studenter som fullföljer kursen. Som avhoppare definieras i denna undersökning de som registrerat sig på den aktuella kursen men sedan inte fullföljt den, oavsett när avhoppet skett, medan slutförare är de som fullföljt kursen och tagit samtliga poäng.

3.1 Vem läser på distans och hur många slutför?

En majoritet av de som läser på distans är kvinnor, bland de som enbart läser på distans är 69 procent kvinnor och bland de som läser både på distans och på campus är siffran 61 procent (Högskoleverket 2011). Medelåldern är också högre på de som läser på distans eller kombinerar distansstudier med campusstudier. Bland de som enbart läser på distans är 60 procent äldre än 30 år och bland de som kombinerar distans och campus är siffran 25 procent. Detta kan jämföras mot studenter som enbart läser på campus där motsvarande siffror är 20 procent över 30 år (Högskoleverket 2011).

En stor del av de som enbart studerar på distans, 40 procent, har barn under 18 år. Bland studenter som kombinerar distans- och campusstudier är motsvarande siffra 17 procent. Föräldraskapet och den minskade möjligheten till att lätt eller tillfälligt flytta för att studera kan vara en förklaring till varför medelåldern bland de som enbart läser på distans är så mycket högre än de som läser på campus.

När det gäller att slutföra sina studier är studenternas prestationsgrad, d.v.s. hur stor andel av sina poäng de tar, lägre för distansutbildningar än högskoleutbildningar totalt. Den genomsnittliga prestationsgraden för högskoleutbildningar läsåret 2008/2009 låg på 79 procent. För distansutbildningar är siffran 56 procent och räknar man enbart fristående distanskurser är prestationsgraden nere på 47 procent. Delar man upp kvinnor och män är prestationsgraden 51 procent för kvinnor respektive 41 procent för män. Prestationsgraden är 20 procent högre för både män och kvinnor när man jämför fristående kurser på campus mot fristående kurser på distans. En stor andel av distansstudenterna, 38 procent tog inte en enda av de poäng man registrerat sig för.

Man kan alltså fastslå att kvinnor tar fler av sina poäng än män, distansutbildningar har en lägre genomströmning än campusutbildningar och kurser lägre än program samt att distansutbildningar tenderar att ha äldre studenter än campusutbildningar enligt Högskoleverkets rapport.

3.2 Oavslutade studier alltid ett misslyckande?

För en institution blir studentens slutförande av en utbildning lätt det som sätts i första rummet och fungerar som ett kvitto på att studenten tagit till sig de kunskapsmål som satts upp, speciellt då de ekonomiska medlen tilldelas institutionen efter prestation. Att ha ett högt antal studenter som fullföljer sina studier ligger i institutionens ekonomiska intresse och kan lätt bli ett mått på hur bra ens utbildningar är. Ur en students synvinkel behöver dock inte ett studieavbrott vara ett misslyckande då man aldrig haft för avsikt att ta några poäng utan endast komma åt den kunskap som utbildningen erbjuder för att berika sin fritid eller för att vidareutbilda sig. Att kunna visa upp ett intyg på tagna poäng kan vara av mindre betydelse. Högskoleverket (2010) menar att många av distansstudenter i första hand inte är inriktade på att skriva tentor och ta poäng.

3.3 Orsaker till varför studenter hoppar av utbildningar

Det finns sedan tidigare generell forskning kring avhopp från högskoleutbildningar och det är framför allt två förklaringar som återkommer (Westerberg & Mårald 2006:6):

- Externa faktorer, exempelvis studentens familjesituation och arbetsrelaterade orsaker.
- Interna faktorer, exempelvis dålig kommunikation med läraren, arbetsbörda och att inte kursen uppfyller studentens förväntan.

Flera forskare har delat upp dessa två förklaringar i flera kategorier. Melander (1994) förklarar studieavbrott med tre kategorier:

- Personliga/logistiska faktorer
- Motivations/psykologiska faktorer
- Undervisningsfaktorer

Melander menar att många avhopp från studier härrör studentens familjesituation, sociala liv och arbete och därför ligger utanför högskolans möjlighet att påverka. Saker som skolan däremot kan påverka är exempelvis interaktionen i kursen och tillgång till IT-support. Thorpe har delat in orsakerna till avhopp bland studenter som läser på distans till fem kategorier (Thorpe 1993:119):

- Kursfaktorer (kursen lever inte upp till förväntningarna)

- Institutionella orsaker (dålig administration, otillräckligt lärarstöd)
- Lärmiljöer (oväntade händelser i privatlivet, brist på stöd från anhöriga och arbetsgivare)
- Studentens sätt att närma sig studierna (brist på studievana/dåligt självförtroende)
- Motivationsfaktorer (studenten prioriterar andra aktiviteter)

3.4 Vikten av kommunikationsstrategi

Uppfattningen om att studieavhopp hos studenter oftast ligger utanför högskolornas kontroll har ifrågasatts. Simpson (2004) menar i sin forskning att det är viktigt att institutionerna har en uttalad kommunikationsstrategi när de kommunicerar med sina studenter och att det finns stöd tillgängligt, exempelvis studievägledning. Simpson pekar på två typer av kontakter som är utav yttersta vikt:

- Reaktiv kontakt (institutionen ger feedback på inlämnade uppgifter och svarar på frågor)
- Proaktiv kontakt (institutionen tar kontakt med studenten i förebyggande syfte)

Vid kontakt med studenterna bör man tänka på följande:

- När ska kontakterna sättas in (kursstart är en kritisk period för avhopp)
- Vem man vill nå (alla studenter riskerar exempelvis inte att hoppa av)
- Vilka mål har man med kontakten
- Vilka kontakter är mest effektiva
- Vilket medium lämpar sig bäst för kontakten
- Vem lämpar sig bäst för att sköta kontakten

Det verkar som om den mesta kontakten med studenter kan vara positiv och föra dem i rätt riktning eller åtminstone fånga deras uppmärksamhet. En anledning kan säkert vara att det känns svårare att strunta i att utföra en uppgift om man märker att det finns folk som räknar med och tror på en, dock måste man tänka på innehållet i kontakten som tas. Det största avhoppet från distanskurser sker i början av kursen och den mest kritiska perioden är just när första kontakten med studenten tas och kursens innehåll presenteras. Allt för mycket information från institution och lärare vid första tillfället riskerar att överväldiga studenten som väljer att lämna utbildningen. Därför ska all kontakt vid detta första tillfälle vara kort och enkelt. Vidare bör lärarens första kontakt med studenten syfta till att skapa en personlig kontakt och inte vara alltför informationstyngd (Simpson 2003:86).

Vad läraren och institutionen har för erfarenheter av och anser att avhopp beror på är viktigt att beakta när en kommunikationsstrategi tas fram. Lärarens perspektiv på avhopp kommer sannolikt påverka de strategier som utarbetas. Students förklaring till avhopp kan vara tidsbrist men den verkliga orsaken är att kursen är för svår. Läraren kan redan ha sin förklaring klar, studenten är slö (Simpson 2003:33).

Enligt Palm (2006) finns det dock mycket önsketänkande i samband med kommunikation, en övertro till att man kan komma tillrätta med det mesta genom att kommunicera. Han menar att kommunikation oftast är ett komplement till starkare styrmedel. För en distanskurs skulle ett sådant styrmedel kunna vara att göra kursupplägget och all information som studenten behöver för sina studier så tillgängligt som möjligt. Ett annat fel som många gånger görs vid kommunikation i syfte att påverka är att man inte tar hänsyn till personens livssituation eller

dess mentala avstånd till det beteende man vill att personen ska uppnå. I syfte att få studenter att slutföra en utbildning måste man alltså först ta reda på vad deras brist på intresse eller studiesvacka beror på, varför denna undersökning även kommer fokusera på anledningar till avhopp.

3.5 Vem slutför och vem hoppar av?

Flera försök att ta fram modeller som ska förutsäga studentens studieframgång har gjorts. I modellerna ingår oftast faktorer som kön, ålder och tidigare studieerfarenhet. Woodman har med hjälp av en undersökning på distansstuderande på Open University tagit fram en modell som har till uppgift att identifiera avhoppbenägna studenter så tidigt som möjligt (Simpson 2003:16). Resultaten har visat på att följande faktorer är avgörande för ett gott studieresultat, här presenterade med de viktigaste faktorerna först:

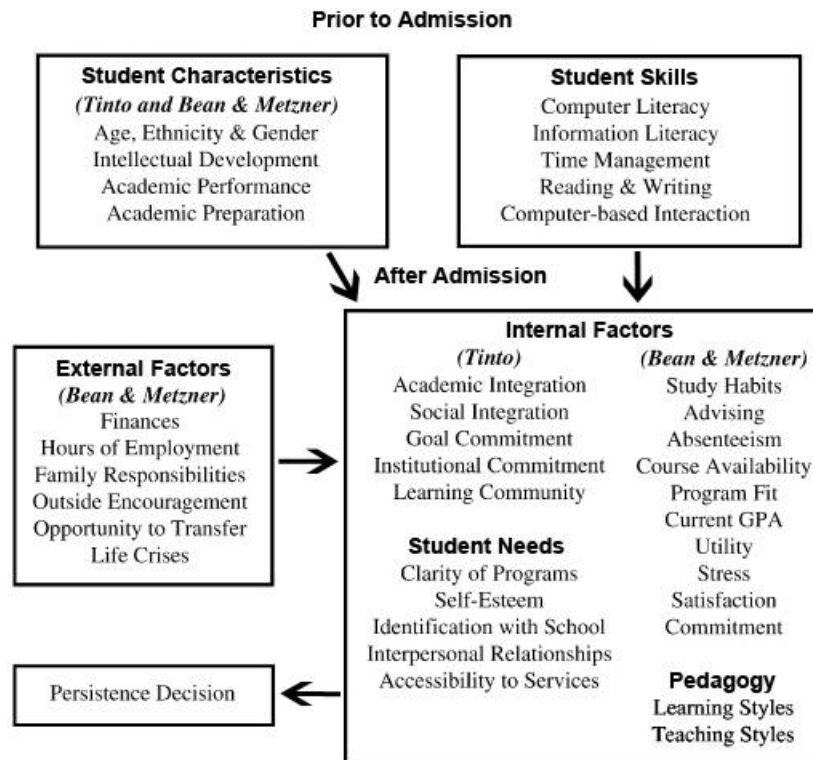
1. Kursens nivå (en större andel klarade grundkurser)
2. Antalet poäng i kursen (ju kortare kurs ju högre genomströmning)
3. Tidigare studiemeriter
4. Ålder (äldre studenter är mer framgångsrika)
5. Socioekonomisk status
6. Kön (en större andel kvinnor slutför sina studier)

Woodmans modell har visat sig kunna förutsäga runt 60 procent av studieavhoppet och Simpson (2003:17) ser en rad problem med modell då den blir någorlunda tillförlitlig först då studenter börjat lämna in sina deltentor. Vid den tidpunkten kan det vara försent att sätta in förebyggande åtgärder eftersom att ett stort antal studenter antagligen redan har hunnit hoppat av. Frågan är också om det inte är allt för resurskrävande och dyrt att försöka identifiera vilka studenter som riskerar att hoppa av en kurs. Dessutom, finns resurser till att etablera en proaktiv kontakt som ser till studentens personliga behov?

3.6 Teoretiska modeller för att förklara avhopp

Flera teoretiska modeller har tagits fram för att förklara varför studenter hoppar av sina studier. En av de äldre är Tintos (1975) modell som bygger på Durkheims självmordsteori. Durkheims teori var att risken för självmord ökar ju mera en person separeras från övriga samhället. Tinto applicerade sin modell på detta och menade att risken för avhoppade studier ökar om studenten har liten social och akademisk kontakt. Modellen grundar sig dock inte på studenter som läser distanskurser utan på studier av studenter som läser på program. Modellen har också kritiserats eftersom den inte tar hänsyn till institutionella faktorer eller studentens mål med studierna. Dessutom finns det studenter som inte lever studentliv eftersom de exempelvis har familjer att ta hand om. Tintos modell har därför vidareutvecklats av Bean och Metzner (1985:491) till att också ta hänsyn till studentens upplevda stöd från exempelvis familj och vänner, tidigare studievana och ålder och kön. Då modellen fortfarande inte innefattar distanskursstudenter har Rovai (2003:9) tagit fram en modell som smälter samman de två tidigare nämnda modellerna, därtill tar han också hänsyn till distansstudenternas situation.

Rovais modell med faktorer som avgör om distansstudenter slutför sina studier:

3.7 Före antagning (Prior to Admission)

I rutan studentkaraktäristiska finns faktorer från både Tinto och Bean och Metzners modeller med exempelvis studentens ålder, kön, akademisk utveckling och akademisk förberedelse som alla kan påverka studieresultatet. Rovai (2003:8) pekar på att kvinnor i högre grad slutför distanskurser än män och att tidigare akademiska studier ger en högre grad av realistiska förväntningar och förberedelse på vad som krävs av en själv som student.

I rutan studentens färdigheter återfinns exempelvis studentens datorvana, läs och skrivförståelse och förmåga att tidsplanera och ta in information. Då distansstudenten i en väldigt hög utsträckning förväntas arbeta självständigt är dessa färdigheter otroligt viktiga för att kunna lägga upp och genomföra sina distansstudier.

3.8 Efter antagning (After Admission)

I rutan externa faktorer återfinns Bean och Metzner med värden som studentens privata livssituation med familj, arbete och ekonomi men också eventuellt stöd individen har från exempelvis släkt, vänner och arbetsgivare. En student har oftast flera åtagande än att just studera därför kan stora händelser i privatlivet störa studierna, speciellt då den akademiska och sociala integrationen råkar vara svag (Rovai 2003:10).

Under interna faktorer återfinns faktorer från både Tinto och Bean och Metzners modeller med bland annat akademisk och social integration, studievägledning och nuvarande högskolepoäng. Men Rovai har också inkluderat fem behovsfaktorer, framtagna av Workman och Stenard, som kan anses vara viktiga för just studenter som läser på distans och där lärare och institution kan spela en avgörande roll (Rovai 2003:10). För att studenten ska fullfölja

sina studier måste kursen ha ett tydligt upplägg med information om vilka krav som ställs. Studentens självförtroende är också viktigt. Lika så att studenten kan skapa samhörighet med lärosätet och inte känner sig utanför. Ytterligare en faktor är behovet av interpersonella relationer, dvs. relationer med studiekamrater, lärare och annan personal. Slutligen behövs tillgång till service, exempelvis studievägledning, bibliotekstjänster och information om vart studielitteratur finns att köpa. Rovai lyfter också in pedagogik i sin modell, undervisningsmetoderna måste anpassas för att fungera för distansstudier.

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns en mängd olika anledningar till avhopp och tidigare forskning beskriver ofta dessa indelade i olika grupper, däribland Rovais modell som beskriver och grupperar de faktorer, hos såväl studenten själv som institutionen, som påverkar genomströmningen på en distanskurs. Denna modell är en vidareutveckling av tidigare modeller rörande genomströmningen på campuskurser. Simpson fördjupar sig i den roll institutionens kommunikationsstrategi har i genomströmningen på distanskurser, och vilken typ av ovan nämnda faktorer som kan tänkas vara påverkbara genom kommunikation. Denna tidigare forskning gäller universitetskurser i USA och Storbritannien medan denna undersökning kommer undersöka en kurs på ett svenskt universitet och många förutsättningar skiljer upplägget länderna emellan åt, såsom avgifter för utbildning, hur grundskolan sett ut, kulturella förväntningar etc. Högskoleverkets rapport som beskriver genomströmningen på distansutbildningar på svenska högskolor och universitet och olika demografiska faktorer som påverkar denna är därmed intressant som utgångspunkt. Denna undersökning kommer att undersöka om de tidigare teorierna kring såväl anledningar till avhopp som användningen av kommunikationsstrategier, kan appliceras på den aktuella kursen och hur dessa resultat svarar mot statistiken gällande genomströmning i Högskoleverkets rapport.

4. Metod och genomförande

Denna undersökning kommer fokusera på det gemensamma, genomsnittliga och representativa och för att kunna ge svar på frågeställningarna angående distanskursen Massmediekunskap (7,5 hp) har beslutet tagits att göra en kvantitativ undersökning i form av en webbenkät. Till hjälp har också registerutdrag från kursen tagits fram som bland annat ger möjlighet att undersöka hur genomströmningen har sett ut för de senaste fyra terminerna och om det går att se en förändring efter ändringen av kursupplägget HT 2010.

Att genomföra enkätundersökningar via webben har både nackdelar och fördelar. En nackdel är att svarsfrekvensen ofta kan bli låg. För att försöka undvika detta är det viktigt att skicka en påminnelse till respondenterna som inte svarat. En annan nackdel är att respondenterna kan misstolka frågorna eller inte lägger ner tillräckligt mycket tid på dem. Därför är det viktigt att frågorna utformas så att de blir ytterst tydliga och att man undviker att dra slutsatser om annat än just det frågorna uttryckt. Slutligen kan det också finnas en risk att någon annan en de tänkta personerna svarar. Ett sätt att minska risken att så sker är att göra så att enkäten endast kan nås via e-postbrevet som skickats ut till respondenterna.

Ett par fördelar med att använda sig av webbenkäter är att många människor kan kontaktas utan någon större kostnad, särskilt som den aktuella institutionen redan har tillgång till webbenkätstjänst. Webbenkäter är också lättare att sammanställa än enkäter på papper, och risken för felinskrivningar som alltid finns vid mänsklig hantering minskar.

4.1 Genomförandet av webbenkäten

För att genomföra webbenkäten har den internetbaserade tjänsten Textalk Websurvey använts. Med hjälp av tjänsten kan webbenkäter läggas upp och administreras och resultatet kan sedan laddas ner vid undersökningens slut.

För att kunna genomföra webbenkäten har JMG tillhandahållit privata e-postadresser till alla de som skrivit in sig på distanskursen Massmediekunskap (7,5 hp) de senaste fyra terminerna, VT 2009 till HT 2010. E-postadresserna angavs av studenten när denne registrerade sig på kursen. För att få svar på frågeställningarna har webbenkäten skickats ut till alla de som registrerat sig, ett totalurval har alltså gjort vilket ger 349 respondenter. Studenterna har delats in i två grupper, de som har slutfört kursen och de som inte har slutfört kursen. Någon skillnad på när i utbildningen studenten eventuellt hoppade av kursen har inte gjort då detta inte har någon betydelse rent ekonomiskt för JMG.

Enkäten (bilaga 1) lades upp på Textalk Websurvey och skickades ut till respondenterna 15/4-2011 via e-post. I utskicket fanns information om undersökningen samt en länk till webbenkäten. Respondenten kunde endast nå enkäten via denna länk och vid inskickat svar slutade länken att fungera. Detta garanterade att ingen respondent kunde svara mer än gång. Efter en vecka hade 74 svar kommit in och en första påminnelse skickades ut. Efter två veckor hade 104 respondenter svarat och nu gick den andra påminnelsen ut. Efter tre veckor, den 6/5-2011 var den satta undersökningstiden över och när ett dygn var kvar av svarstiden gick en sista påminnelse ut innan enkäten stängdes ner. Då hade 128 respondenter svarat vilket ger en svarsfrekvens på 36,6 procent. Efter enkätens slut hämtades all rådata för att kunna användas till statistiska beräkningar med PASW Statistics 18 (SPSS).

Respondenterna delades in efter vilken termin de varit inskriva på kursen respektive huruvida de slutfört kursen eller inte. Denna indelning kördes mot de frågor från webbenkäten som behövdes för att svara på uppsatsens frågeställningar.

4.2 Webbenkätens utformning

Webbenkäten består av 20 frågor som är framtagna efter Rovais modell i syfte att analyseras efter den samma. Då modellen tar hänsyn till både externa och interna faktorer täcker enkäten detta och innefattar exempelvis frågor om studenten ålder, kön, familjesituation, stöd från omgivningen och motiv till studier men också om kursupplägg, kommunikationen med läraren och upplevd integration med institutionen.

Till alla frågor finns svarsalternativ utom den sista som är en öppen fråga. Den är tänkt att ge respondenten en möjlighet att komma med en åsikt om vad som kunde gjorts annorlunda av institutionen för att studenten skulle ha slutfört/haft lättare att slutföra kursen. Med den sista frågan finns en förhoppning att kunna få fram värdefull information från studenterna själva om vad institutionen kan ändra i syfte att få fler att slutföra sina distansstudier. Den sista öppna frågan är inte tänkt att analyseras i denna undersökning utan som möjlighet att söka svar i om frågor uppstår vid analysen av de andra frågorna. Alla frågor från webbenkäten kommer inte behöva användas för att få svar på uppsatsens frågeställningar men är ändå ställda i enkäten för att kunna användas i eventuella framtida undersökningar.

4.3 Särskilda svårigheter

Webbenkätens ämne kan i detta fall vara ett problem då svarsbortfallet bland ickeslutförande studenter riskerar att bli högt, detta då vissa studenter kan ha en känsla av misslyckande och inte önskar ha någon mer kontakt med institutionen (Simpson 2003:27). Misslyckanden gör också ofta att man gärna efterhandskonstruerar orsaker, oftast omedvetet, till att inte ha klarat av sina studier och följaktligen ger felaktiga enkätsvar. Det är lättare att skylla på att man varit förkyld och haft feber, vilket visserligen kan vara sant, än att erkänna sina svårigheter med att hänga med i utbildningen på grund av bristande kunskaper. Även då respondenten är ärlig så kan det finnas dolda underliggande orsaker. En av de vanligaste förklaringar från distansstudenter till att inte ha slutfört sina studier är tidsbrist, men tidsbrist handlar ibland om hur man prioriterar och brist på studiemotivation gör att man lågprioriterar sina studier (Simpson 2003:28). Det finns också en risk att studenter som hoppat av kursen mycket tidigt anser sig vara ointressanta då de inte alls deltagit i undervisningen, trots att informationsbrevet till undersökningen kraftfullt understryker att även dessa studenter är mycket intressanta.

4.4 Bortfallsanalys

Bortfallet bland respondenterna blev som väntat ganska stort, 128 personer av 349 svarade, det vill säga cirka 37 procent. Mest benägna att svara, var respondenter som uppgav att de varit inskrivna på HT 2010, vilka utgör 31 procent av de som svarat på enkäten mot 27 procent av det totala antalet möjliga respondenter, vilket bland annat kan förklaras med att relativt lite tid förflutit mellan den aktuella terminens slut och utskicket av webbenkäten. De respondenter som slutfört sina studier har i något högre utsträckning valt att svarat på enkäten. Mellan VT 2009 till VT 2010 slutförde 36 procent av studenterna sina studier, under HT 2010 var procentsatsen 32. Motsvarande siffror bland respondenterna som uppgivit att de slutfört kursen är 47 procent respektive 45 procent. Siffrorna stödjer tidigare forskning som visat att ickeslutförande studenter i större utsträckning väljer att inte delta i undersökningar rörande studier.

En majoritet, 66 procent, av de som registrerat sig på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) VT 2009 till HT 2010 är kvinnor. Motsvarande siffror bland de som svarat på enkäten är också 66 procent. Tittar man närmare på åldersfördelningen ser man att 79 procent av studenterna som registrerat sig är under 35 år, bland respondenterna var siffran densamma, 79 procent.

Kön och åldersfördelningen bland respondenterna är alltså identisk med hur fördelningen bland de som registrerat sig till kursen ser ut de fyra undersökta terminerna. Antalet respondenter som slutfört sina studier är dock högre jämfört med de registrerade som slutfört kursen, skillnaden ligger mellan 11 till 13 procent. Något fler respondenter som inte har slutfört kursen hade alltså varit önskvärt. Svarsfrekvensen för webbenkäten blev också, inte helt oväntat, ganska låg då 37 procent av de tillfrågade svarade. Trots detta, med det något låga antalet icke slutförare noterat, måste webbundersökningens resultat anses kunna väl representera åsikterna hos de registrerade studenterna på distanskursen Massmediekunskap (7,5 hp) VT 2009 till HT 2010. För utförligare information, se bilaga 2.

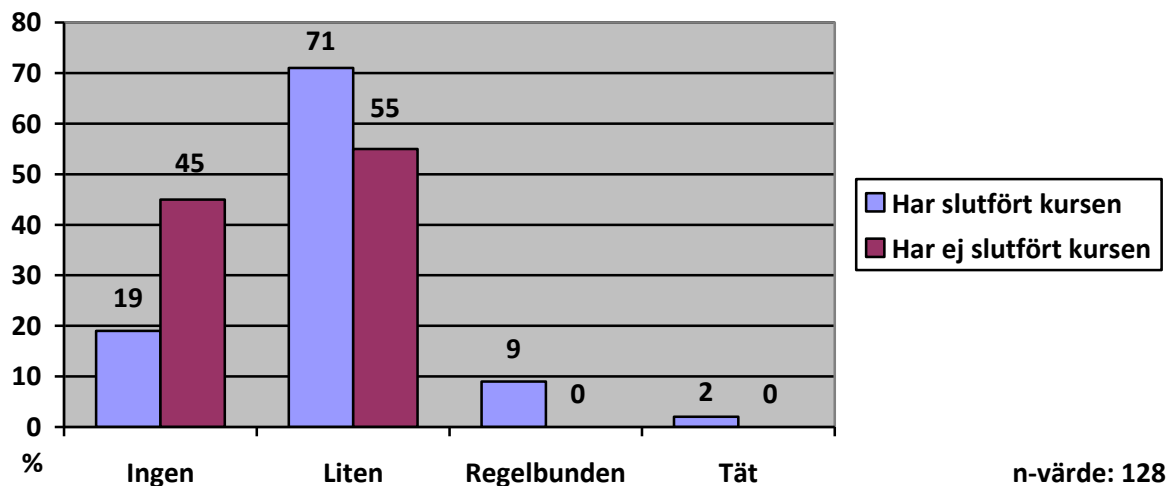
5. Resultat

Nedan presenteras resultat från webbenkäten och uträkningar från kursens registerutdrag. Resultaten är uppställda i rubriker efter uppsatsens frågeställningar och jämförelserna utvalda för att bäst svara på dessa. Talen har avrundats till heltal varför procentsatsen i vissa diagram kan överskrida hundra procent.

5.1 Finns det någon skillnad mellan hur avhopparna och slutförarna upplever kommunikationen med institutionen?

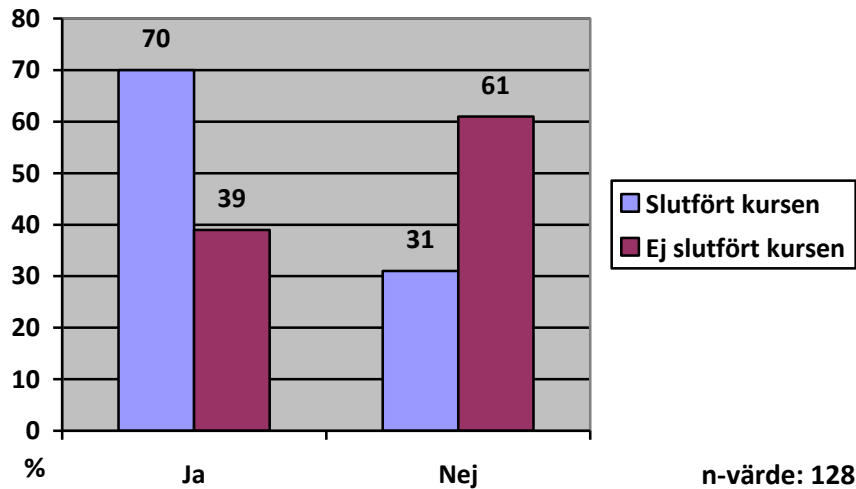
För att besvara denna frågeställning har respondenternas svar på fem olika frågor gällande kommunikation med institutionen/ läraren jämförts med frågan ”Har du slutfört kursen?”. Det totala n-värdet för diagrammen som följer är 128 respondenter, fördelade på ”Har slutfört kursen” med n-värde 59 och ”Har ej slutfört kursen” med n-värde 69.

Figur 1. Vilken kontakt hade du med kursens lärare?

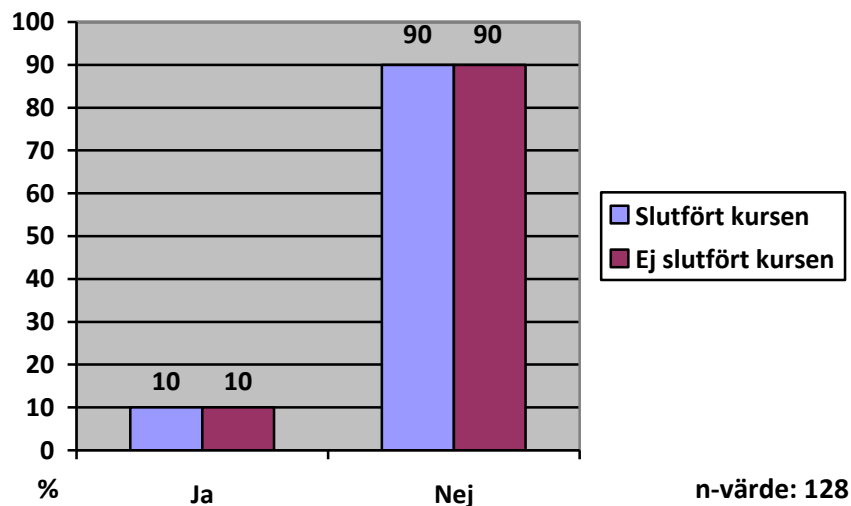
Figur 1: I denna jämförelse mellan kontakt med lärare och slutförande ser man att det totalt sett är vanligast, för såväl slutförare som avhoppare, att ha liten kontakt med läraren, men också att det är betydligt färre av slutförarna som anger att de inte haft någon kontakt med läraren medan ingen av avhopparna haft en regelbunden alt. tät kontakt med läraren. Man kan tänka sig att det finns en del studenter som gjort tidiga avhopp som därför inte hunnit ha någon större kontakt med läraren som står för en del av den stora grupp avhoppare som angett att de inte haft någon kontakt med läraren, och det kunde här varit intressant att veta mer om när avhoppet skett. Man kan dock ändå se att det i gruppen slutförare är relativt ovanligt att inte haft någon kontakt alls och att även svarsalternativen regelbunden och tät kontakt förekommer, vilket tolkas som att en högre kontaktgrad bör leda till en större chans till slutförande.

Figur 2. Fick du regelbunden feedback från kursens lärare?

Figur 2: I denna jämförelse mellan feedback från läraren och slutförande ser vi en relativt stor skillnad mellan avhopparna och slutförarnas svar, medan drygt 2/3 av slutförarna uppger att de fått regelbunden feedback tycker knappt 2/3 av avhopparna tvärtom, att de ej fått regelbunden feedback av läraren. Även här kan man tänka sig att det finns påverkan av att många avhopp skett tidigt och att man därför inte hunnit få någon regelbunden feedback från läraren vilket gör det svårt att se om detta har påverkat genomströmningen.

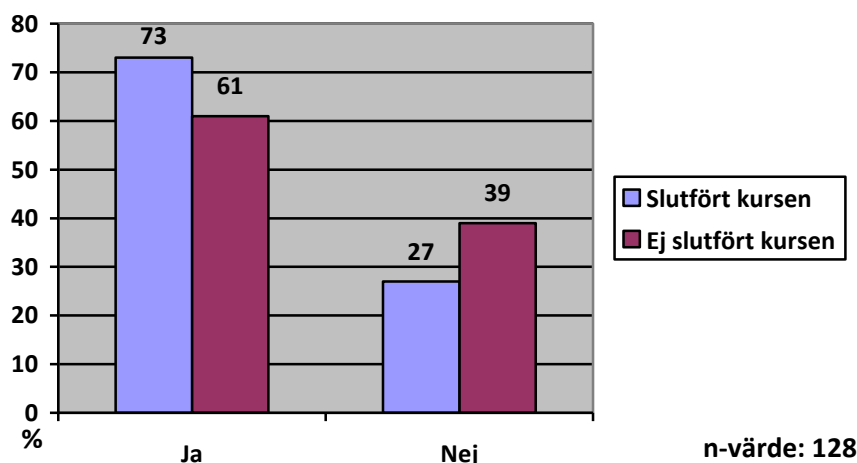
Figur 3. Hörde läraren/institutionen av sig mellan inlämningarna för att höra hur studierna gick?

Figur 3: I jämförelsen mellan huruvida läraren hörde av sig mellan inlämningar och slutförande lämnar de båda respondentgrupperna i stort sett identiska svar, majoriteten tycker inte att institutionen hört av sig mellan inlämningarna medan 10 procent av såväl avhoppare som slutförare svarat att de gjort det.

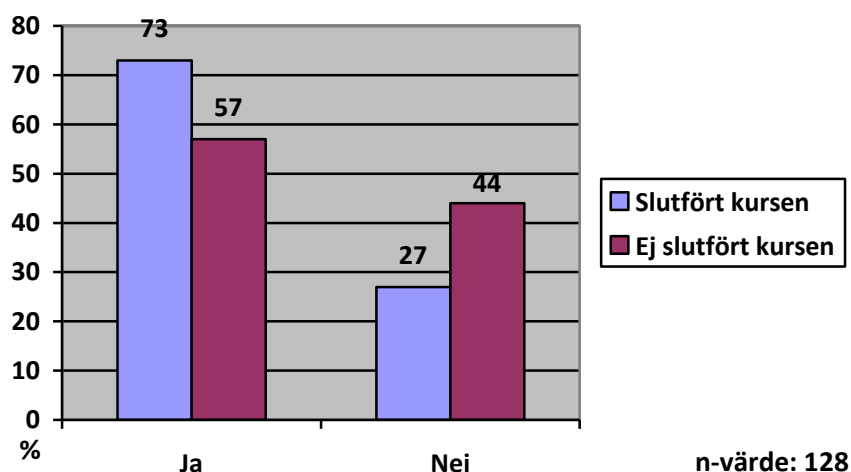

Figur 4. Är du nöjd med mängden kontakt med läraren/institutionen?

Figur 4: I jämförelse mellan nöjdhet med kommunikationen med institutionen/läraren och slutförande finns en skillnad på 12 procent mellan slutförarna och avhopparna, där slutförarna är mer nöjda.

Figur 5. Deltog läraren tillräckligt i kursens aktiviteter?

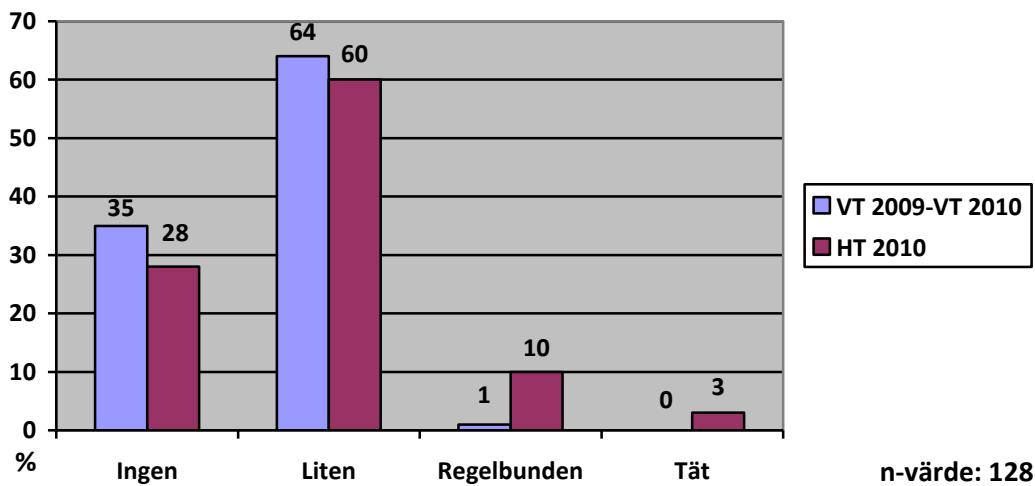
Figur 5: I jämförelsen mellan om läraren deltog tillräckligt i kursens aktiviteter och slutförande ser man att 73 procent av slutförarna tycker att läraren deltog tillräckligt, medan avhopparna är mindre nöjda och bara 57 procent tycker att läraren deltog tillräckligt.

Vi har ovan konstaterat att viss påverkan av tidiga avhopp finns på svaren men att en ökad kontakt med läraren ger en större chans till slutförande, och att slutförarna i högre grad anser att läraren deltagit tillräckligt i kursens aktiviteter. Alltså, det finns skillnader i hur avhoppare och slutförare upplever kommunikationen med institutionen där de mest centrala är att slutförarna anser sig ha haft en tätare kontakt med läraren/ institutionen, att de fått regelbunden feedback, att de är mer nöjda med kommunikationen och anser att läraren deltagit i kursaktiviteter i högre grad än vad avhopparna anser.

5.2.1 Finns det någon skillnad mellan hur de inskrivna på kursen (avhoppare och slutförare) HT 2010, d.v.s. efter ändring i kurs- och kommunikationsplan, respektive övriga terminer upplever kommunikationen?

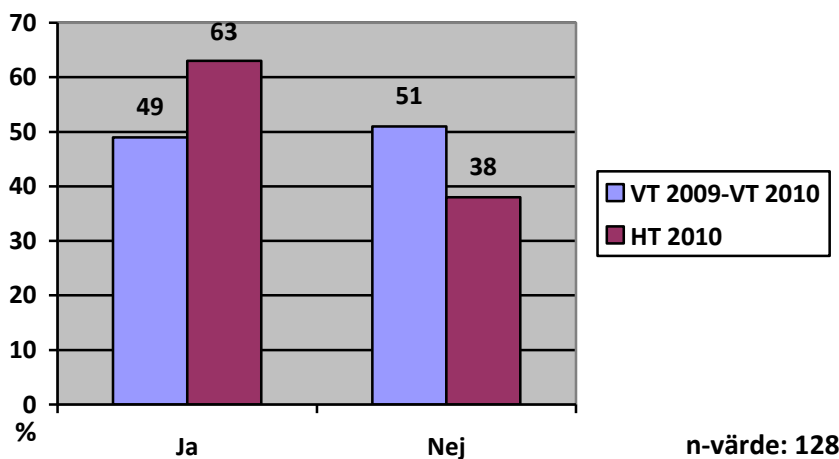
För att besvara denna frågeställning görs jämförelser mellan hur de inskrivna på kursen HT 2010 respektive tidigare terminer svarat på frågor rörande kontakt och kommunikation med lärare och institution. Denna jämförelse görs för att utvärdera den förändring i kommunikationsupplägg mot studenterna som gjordes då även kursupplägg och innehåll förändrades något inför HT 2010. Det totala n-värdet för diagrammen som följer är 128 respondenter, fördelade på "VT 2009-VT 2010" med n-värde 88 samt "HT 2010" med n-värde 40.

Figur 6. Vilken kontakt hade du med kursens lärare?

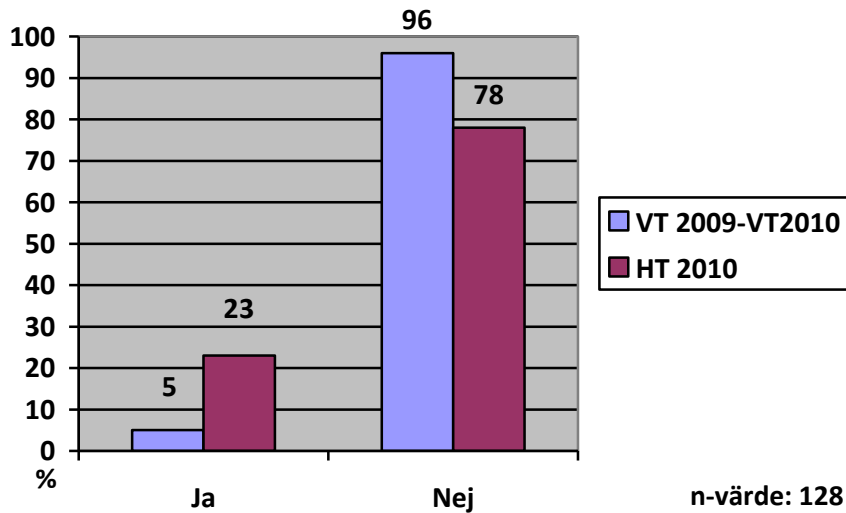
Figur 6: I denna jämförelse mellan kontakt med lärare och när man gått kursen, ser man att de vanligaste svarsalternativen ingen eller liten kontakt fortfarande är vanligast men har minskat medan regelbunden och tät ökat från totalt 1 procent till totalt 13 procent.

Figur 7. Fick du regelbunden feedback från kursens lärare?

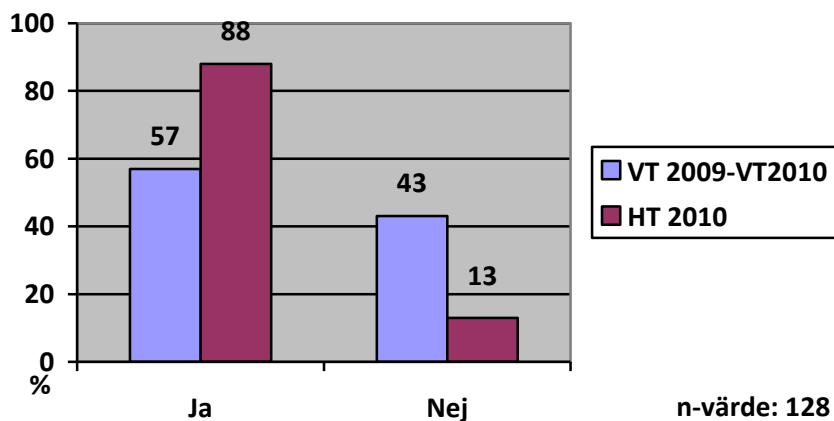
Figur 7: I jämförelse mellan regelbunden feedback och när man gått kursen ser man att de respondenter som gått kursen HT 2010 i större utsträckning än föregående terminer uppger att de fått regelbunden feedback, 63 procent HT 2010 mot 49 procent de tidigare terminerna.

Figur 8. Hörde läraren/institutionen av sig mellan inlämningarna för att höra hur studierna gick?

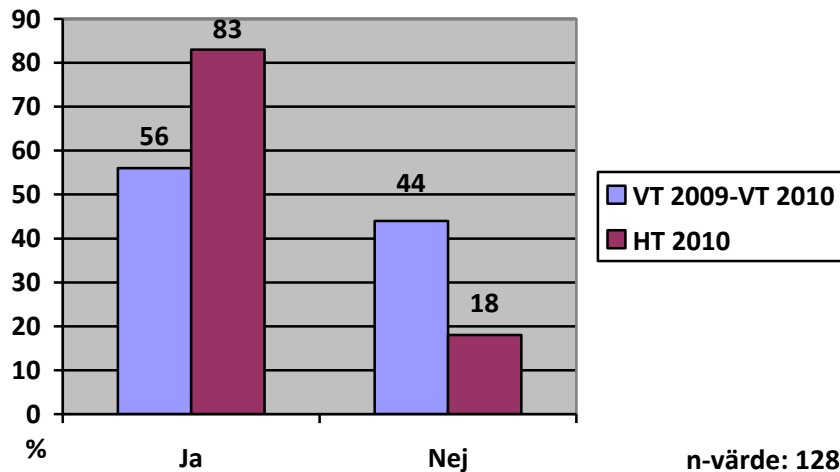
Figur 8: I jämförelse mellan huruvida läraren/ institutionen hörde av sig mellan inlämningar och när man gått kursen ser man att andelen som angett ja-svar ökat från 5 procent tidigare terminer till 23 procent HT 2010.

Figur 9. Är du nöjd med mängden kontakt med läraren/institutionen?

Figur 9: I jämförelsen mellan nöjdhet med mängden kontakt med lärare/institution och när man gått kursen har andelen ja-svar ökat från 57 procent tidigare terminer till 88 procent HT 2010, vilket tyder på att studenterna från denna termin är betydligt mer nöjda.

Figur 10. Deltog läraren tillräckligt i kursens aktiviteter?

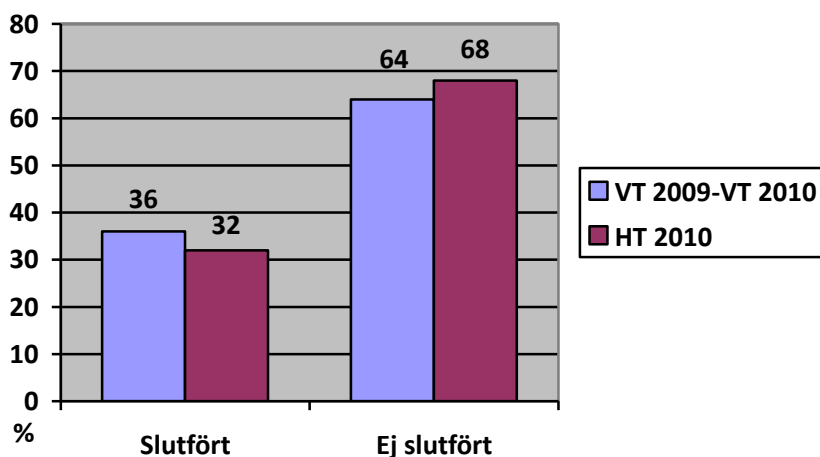
Figur 10: I jämförelsen mellan huruvida läraren deltog tillräckligt i kursens aktiviteter och när man gick kursen ses en ökning av ja-svar från 56 procent tidigare terminer till 83 procent HT 2010.

Sammanfattningsvis kan sägas att ja, det finns en skillnad mellan hur de inskrivna på kursen HT 2010 upplever kommunikationen gentemot hur inskrivna VT 2009-VT 2010 upplevt den. Respondenterna från HT 2010 lämnar svar som visar på mer kontakt med lärare/institution, mer kontakt även mellan inlämningar, fler som upplevde sig ha fått regelbunden feedback, en högre andel studenter som är nöjda med mängden kommunikation med institutionen och som tyckt att läraren deltagit tillräckligt i kursaktiviteter, jämfört med tidigare terminer.

5.2.2 Finns det någon skillnad i genomströmningen mellan HT 2010 och övriga terminer?

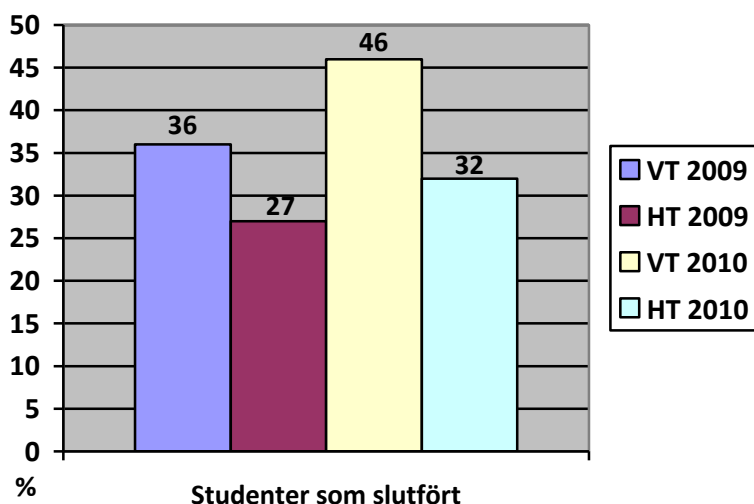
För att svara på denna fråga har jämförelser mellan genomströmningen ht 2010 och övriga terminer som grupp respektive var termin för sig gjorts, detta för att utvärdera om tidigare nämnda förändring av kursen ht 2010 påverkat genomströmningen. Siffrorna rörande genomströmning nedan är uträknade utifrån registerutdrag, ej enkätsvar.

Figur 11. Genomströmning

Figur 11: I jämförelse mellan andel slutförare tidigare terminer och HT 2010 ses en nedgång i slutförandefrekvens från 36 procent tidigare terminer till 32 procent HT 2010. Uträkningen är gjord på samtliga registrerade på kursen de olika terminerna.

Figur 12. Genomströmning per termin

Figur 12: I jämförelse av slutförandefrekvens för var och en av de tidigare terminerna uträknade för sig. Ser man i denna jämförelse att de båda vårterminerna har en högre slutförandefrekvens, 36 procent resp. 46 procent, än höstterminerna, 27 procent respektive 32 procent.

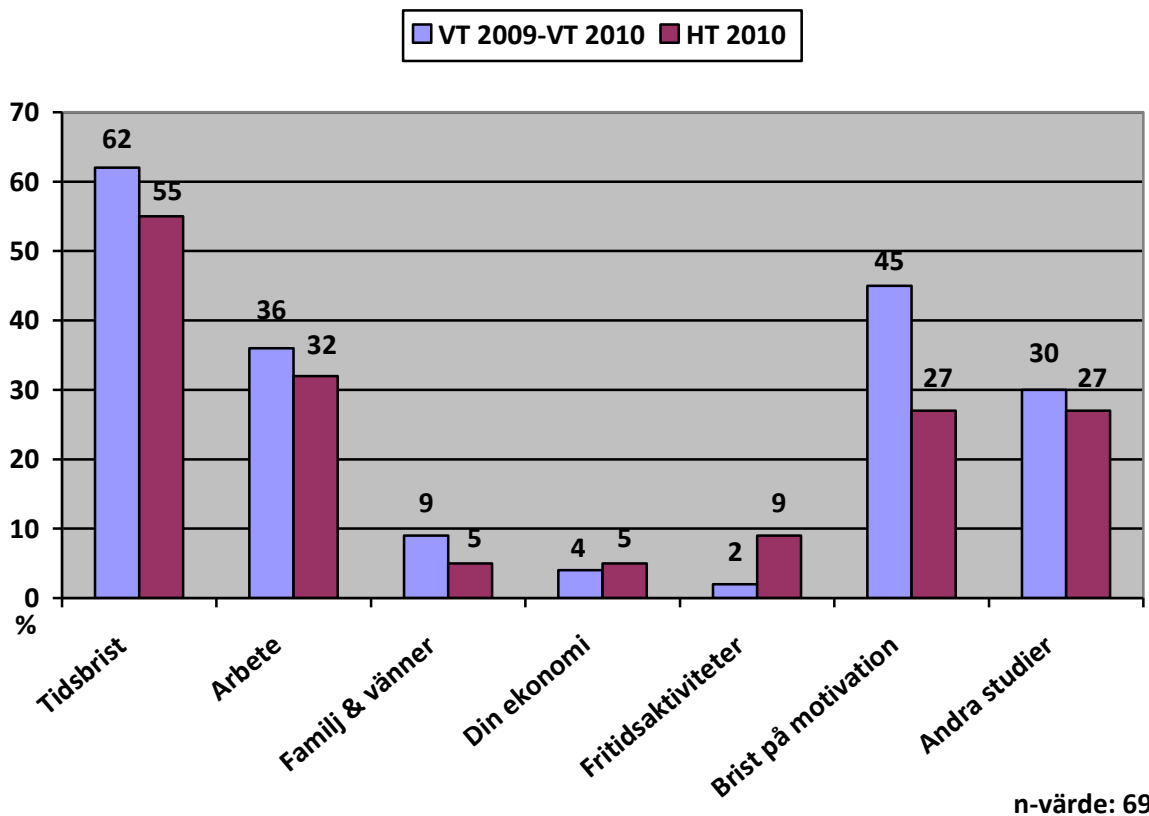
Det är svårt att dra några slutsatser rörande det ändrade kursuppläggets påverkan på slutförandefrekvensen då det ännu bara finns data från en kursomgång. Skulle jämförelsen istället göras mot motsvarande hösttermin har slutförandefrekvensen istället gått upp vilket i så fall skulle svara bättre mot studenternas ökade nöjdhet, varför rekommendationen istället blir att undersöka slutförandefrekvensen när resultat från ytterligare åtminstone en termin

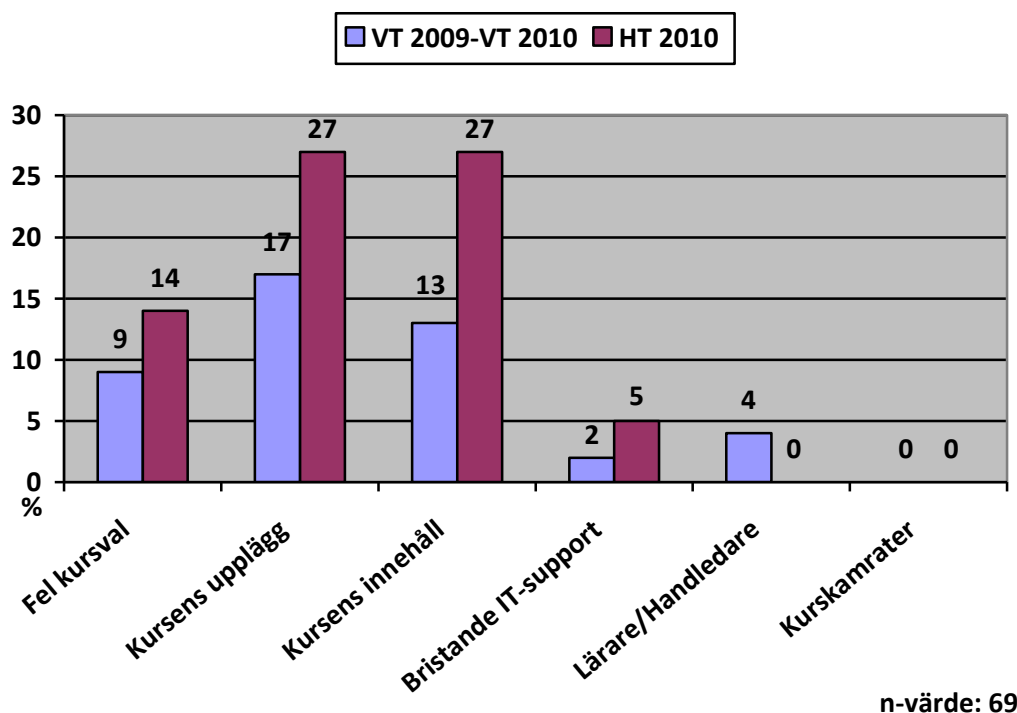
inkommit. För utförligare siffror angående genomströmning och antal registrerade studenter, se bilaga 3.

5.3 Finns det någon skillnad mellan anledningar till icke slutförande av kursen HT 2010 och övriga terminer?

För att besvara denna frågeställning har en jämförelse mellan fråga gällande anledningar till avhopp ht 2010 respektive övriga terminer gjorts. Respondenterna hade på denna fråga möjlighet att lämna flera anledningar. Även denna jämförelse görs för att undersöka effekten av förändringarna av kursen inför ht 2010. Det totala n-värdet för diagrammet nedan är 69 respondenter, fördelade på "VT 2009-VT 2010" med n-värde 47 och "HT 2010" med n-värde 22.

Figur 13. Har följande haft betydelse till att du inte har slutfört kursen?

Figur 13: Vid jämförelse mellan anledningar till avhopp och när man var inskriven på kursen ses mindre skillnader i samtliga alternativ, de som dock sticker ut något mer är de alternativ där respondenterna från HT 2010 angett anledningarna tidsbrist, arbete och bristande motivation som bidragande till avhoppet i betydligt mindre grad än tidigare terminer, samt anledningarna fel kursval, kursens upplägg och innehåll som betydligt oftare bidragande till avhopp än tidigare terminer.

Man kan alltså se skillnader mellan anledningar till avhopp de olika terminerna, och tänkbara orsaker till detta diskuteras nedan.

6. Analys och diskussion

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur kommunikationen mellan institution och student påverkar genomströmningen på distanskursen ”Massmediekunskap” och vilka anledningar till avhopp som kan vara påverkbara genom kommunikation. För att undersöka detta sattes tre frågeställningar upp och en webbenkät med tidigare studenter på kursen genomfördes. Svaren på denna enkät kommer nedan att diskuteras och jämföras med tidigare forskning samt placeras i Rovais modell som tidigare presenterats. Avslutningsvis följer även förslag till förbättringar inför liknande undersökningar och framtida forskning. Då den centrala jämförelsen i denna undersökning varit den mellan avhoppare och slutförare på kursen exemplifieras dessa båda grupper nedan genom en genomsnittlig student ur respektive grupp, dessa studenter följer sedan med igenom resonemangen för tydliggörande.

6.1 Genomsnittsstudenter

Den slutförande studenten på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) VT 2009-HT 2010:

Sara är en ensamstående kvinna, hon är under 25 år och har valt att läsa på distans eftersom hon vill kunna arbeta samtidigt. Hon har sedan tidigare mer än 60 hp och har valt denna kurs främst för att berika sin fritid, och var vid ansökan mycket motiverad att slutföra kursen, därtill hade hon ett starkt studiestöd hemifrån. Under kursens gång hade Sara ingen kontakt med övriga studenter, och liten med kursens lärare. Hon upplevde att hon fick regelbunden feedback och är efter avslutad kurs nöjd med mängden kontakt med institutionen/läraren och upplever att läraren deltog tillräckligt i kursaktiviteterna. Sara uppger att bidragande faktorer till att hon slutfört kursen är främst den egna motivationen, kursens upplägg och kursens innehåll.

Den icke slutförande studenten på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) VT 2009-HT 2010:

Ulrika är ganska lik Sara, hon är även hon ensamstående kvinna, men något äldre, mellan 25-34 år. Ulrika har precis som Sara mer än 60 hp sen tidigare och sökte kursen av samma anledningar som Sara men var vid ansökan bara ganska motiverad att slutföra kursen. Ulrika hade dock likt Sara ett starkt studiestöd hemifrån. Inte heller Ulrika hade någon kontakt med övriga studenter, samt liten kontakt med läraren. Däremot upplever inte Ulrika att hon fått regelbunden feedback från läraren, men säger sig trots detta vara nöjd med mängden kontakt med lärare/institution och att hon tycker att läraren deltagit tillräckligt i kursens aktiviteter. Ulrikas främsta orsaker till avhopp har varit en bristande motivation, tidsbrist och att hon arbetat.

6.2 Analys av enkätsvaren

När man jämför dessa två ”genomsnittstudenter” ser man snabbt hur lika grupperna ”avhoppare” och ”slutförare” svarat på enkätfrågorna, åtminstone sett till mest förekommande svar, i vissa fall har intressanta skillnader kunnat ses som inte påverkat genomsnittet tillräckligt, men som skulle kunna ses som ökade risker/chanser för Ulrika respektive Sara och de kommer när det blir aktuellt att diskuteras.

En rapport från Högskoleverket 2011, som undersöker distanskurser, visar att en majoritet av dem som läser enbart distansstudier är kvinnor (69 procent) och att 60 procent är över 30 år. Dessa siffror stämmer överens med de sökande till kursen Massmediekunskap vad gäller att majoriteten är kvinnor, 66 procent, men medelåldern är på denna kurs lägre. På kursen Massmediekunskap är 79 procent under 35 år, och 41 procent även under 25 år, vilket skulle kunna tyda på att kursen lockar yngre studenter än vad den genomsnittliga distanskursen gör. De tidigare nämnda siffrorna från Högskoleverkets rapport gällde dock studenter som läser enbart på distans och tittar man på dem som kombinerar distansstudierna med campusstudier är enbart 25 procent under 30 år, vilket gör att förklaringen också kan vara att distanskursen Massmediekunskap har en stor andel studenter som även läser campuskurser.

Samtidigt har man en lägre genomströmning jämfört mot andra distanskurser 35 procent mot 47 procent. Enligt högskoleverkets kartläggning är genomströmningen högre bland kvinnliga äldre studenter vilket skulle kunna vara en förklaring till det låga slutförandet bland studenterna på kursen, enkätsvaren visar dock att på den aktuella kursen är genomströmningen, tvärtemot siffrorna i Högskoleverkets rapport, högre bland de yngre studenterna. Detta motsatta förhållande vad gäller ålderns inverkan på genomströmningen har ingen given förklaring, det bör inte röra sig om onlineundervisningen då det är just sådan som undersöks i Högskoleverkets rapport utan förklaringen bör finnas i den aktuella kursen och dess studenter. Eventuellt kan man tänka sig att en ökad medieundervisning i grund- och gymnasieskolan, gymnasieskolans nyare program och ungas egna medievanor ger en ökad förståelse för ämnet och därmed bättre förutsättningar att klara kursen. Ovan nämns att en möjlighet är att en stor grupp av studenterna även läser campuskurser och därmed är såväl inne i studentlivet som mer beroende av att ta poäng för att få studiemedel än den något äldre elev som läser vid sidan av ett heltidsarbete. Det är en liten kurs, bara 7,5 hp vilket gör att man kan tänka sig att de som läser den samtidigt som de jobbar inte tagit tjänstledigt i samma grad som de som läser 15 eller 30 hp på en termin gjort varför de får större tidsbrist, medan yngre studenter visserligen också uppgett att de arbetar samtidigt men eventuellt inte i samma utsträckning som de äldre studenterna.

Vare sig ålder eller kön är givetvis något som man genom kommunikationsinsatser kan påverka, men vetskapen om att man har yngre studenter än förväntat och att det också tvärtemot förväntan är de äldre studenterna som inte slutför kursen, gör att man har en möjlighet att undersöka om kommunikationen till studenterna bör anpassas för en annan målgrupp än den genomsnittlige distanskursstudenten.

Nästa intressanta skillnad i enkätsvaren som slutförarna respektive avhopparna givit är på frågan rörande hur motiverade de var att slutföra kursen vid dess början. Sara har angett att hon från början var mycket motiverad att slutföra kursen medan Ulrika, som sedan heller inte slutförde den, bara var ganska motiverad. Både Ulrika och Sara har också tagit upp motivationen som en faktor som bidragit till att de hoppat av respektive slutfört kursen.

Det finns därmed anledning att tro att just motivation eller brist på motivation är en stor orsak till hur man lyckas med sina studier, såväl i och med dessa enkätsvar som vad som finns beskrivit i litteraturen. Simpson pekar på att den vanligaste förklaringen från distansstudenter till att inte ha slutfört sina studier är tidsbrist, men att tidsbrist handlar om hur man prioriterar och brist på studiemotivation gör att man lågprioriterar sina studier (Simpson 2003:28). Det vanligaste svaret på att man valt distansstudier var bland både slutföraren och icke slutföraren att man ämnade arbeta samtidigt som sina studier. Händelser i privatlivet, exempel ett arbete, har visats sig lätt kunna störa studierna, speciellt om den akademiska och sociala integrationen råkar vara svag (Rovai 2003:10). Här gäller det alltså att man har god motivation och mycket riktigt har också den icke slutförande studenten i jämförelsen uppgett en lägre grad av motivation vid kursstart än de som slutfört studierna.

Ytterligare en fråga som skiljer sig i enkätsvaren är frågan gällande feedback från läraren. De icke slutförande studenterna säger sig i högre grad inte ha fått någon feedback från läraren än de som slutfört sina studier. En förklaring till det kan dels vara att de som inte slutfört kursen inte har lämnat in något till läraren att ge feedback på, HT 2010 lämnade exempelvis 60 procent av studenterna inte in en enda deltent. En annan förklaring kan vara den som Simpson (2003:28) ger, misslyckanden gör att man gärna efterhandskonstruerar orsaker till att inte ha klarat av sina studier. Det lättare att skylla på annat än att erkänna sina svårigheter med att hänga med i utbildningen, även för sig själv. Precis som Ulrika svarar de flesta av de avhopparna som uppgett att de inte fått någon feedback, att de ändå är nöjda med mängden kommunikation med läraren, om detta beror på att de inte hunnit lämna in något och därmed inte förväntat sig någon feedback eller att de tyckt att det varit skönt att få "hoppa av ifred", alternativt om det finns ytterligare anledningar går inte utifrån denna undersökning att svara på men är ändå intressant att notera. Det finns även bland slutförarna en relativt stor grupp, med tanke på att de ändå slutfört, som uppger att de inte fått någon feedback eller att de inte är nöjda med mängden kommunikation med läraren, vilket talar emot att det bara skulle röra sig om att avhopparna inte hunnit lämna in deltentor då slutförarna ju uppenbarligen gjort detta. En bristande kontakt med läraren/institutionen kan leda till känslor av uteslutenhet, brist på delaktighet som kraftigt ökar risken för avhopp och om en stor del av slutförarna upplevt brister i denna kontakt kan man tänka sig att det också kan ha orsakat ett antal studenters avhopp.

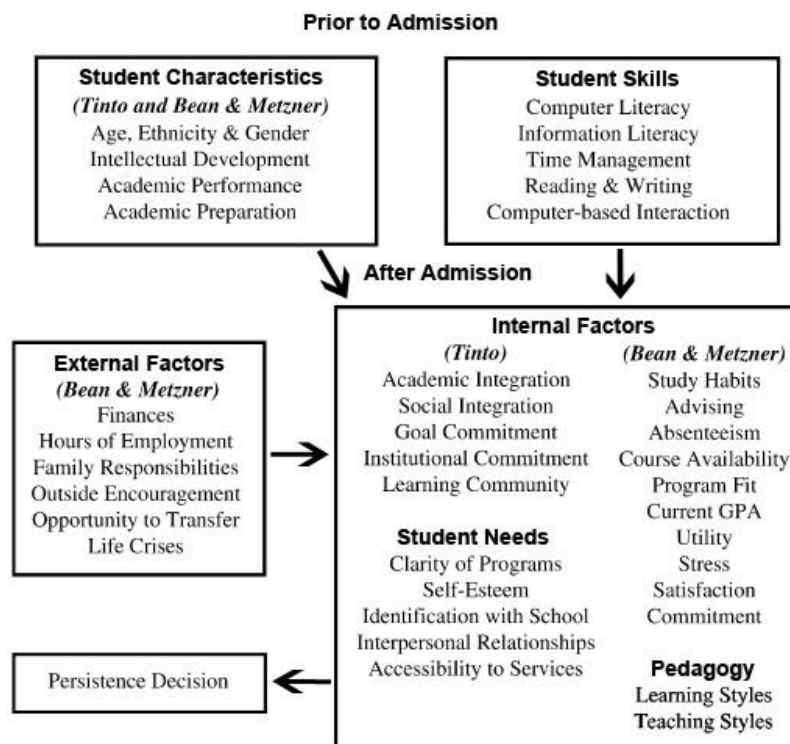
Vad gäller skillnader i enkätsvaren från de som gått kursen HT 2010 jämfört med tidigare terminer kan man konstatera att de inskrivna på kursen generellt sett haft mer kontakt med lärare och institution och svarat mer positivt på samtliga frågor rörande kommunikation än respondenterna från tidigare terminer. Trots detta ses ingen uppgång i genomströmningen, jämför man med samtliga tre övriga terminer syns tvärtom en nedgång. Då de övriga terminerna består av en hösttermin och två vårterminer och om man som tidigare nämnt istället skulle jämföra höstterminerna med varandra ses istället en uppgång i genomströmningen, rekommenderas som sagt att denna jämförelse görs när ytterligare en termins resultat finns att tillgå. Man kan alltså fastslå att institutionen har lyckats i sitt mål att få till en bättre kommunikation med och nöjdare studenter, men att detta vad man än kan se inte haft någon positiv inverkan på genomströmningen.

I denna jämförelse ses också att studenterna från HT 2010 i betydligt högre grad än tidigare terminer anger kursens innehåll och upplägg samt "fel kursval" som anledningar till avhopp. Detta kan tolkas som att kursupplägget och innehållet blivit sämre efter att det gjordes om, att kursen blivit svårare och därför mindre populär, att kursbeskrivningen inte längre stämmer lika bra överens med innehållet som tidigare etc. Som tidigare nämnt finns det risken att studenter skyller på kursupplägg och annat när det egentligen är en brist på motivation som föranleder avhoppet, men det är också viktigt att här ta denna signal på allvar och se över om det nya kursupplägget/ innehållet är bra och på rätt nivå. Tidigare har även risken för att läraren har en felaktig bild av vad avhoppet beror på, t.ex. att studenterna är lata snarare än att kursen är för svår tagits upp. Det finns många sätt att tolka dessa svar, och ytterligare en möjlighet kan vara att man i och med satsningen på ett mycket informativt välkomstbrev där

kursinnehåll, litteratur etc. presenteras direkt nu skickas ut, vilket gör kursupplägg och innehåll tydligare och därmed också enklare att peka ut som ”det var det, som fick mig att inte vilja gå”. Den här typen av välkomstbrev med en stor informationsmängd diskuteras i litteraturen (Simpson 2003) och man menar att de första kontakterna med studenterna bör innehålla minimalt med information och bara vara välkomnande, för att inte skrämja bort dem. Det kan dock också vara värt att återigen nämna vikten av att vara tydlig om just kursupplägget för att studenten direkt ska känna att den har koll på kursen och förväntningarna, och det kan för institutionens del vara positivt att lägga alla kort på bordet direkt så att de som ändå kommer hoppa av gör det direkt och inte efter ett par deltentor. Detta är att föredra då institutionen enbart får betalt för de studenter som slutfört hela kursen varför en student som tar hälften av deltentorna som då måste rättas och ta lärartid i anspråk enbart blir en kostnad.

Ytterligare en skillnad mellan svaren från HT 2010 och tidigare terminer är att respondenterna från HT 2010 i betydligt lägre grad än tidigare terminer angett ”brist på motivation” som anledning till avhopp. Återigen är det inte möjligt att säkert fastslå vad denna skillnad beror på men det kan vara värt att ta i beaktning att respondenterna från HT 2010 hade då enkäten skickades ut relativt nyligen varit inskrivna på kursen och de kan efter en viss tids distans till sitt beslut om avhopp kan se andra anledningar till det. Simpson (2003) skriver om hur motivationen oftast är den bakomliggande orsaken som man ger andra namn, såsom tidsbrist, kursupplägg eller annat och man kan tänka sig att denna tendens minskar med något längre tidsavstånd till avhoppet.

6.3 Enkätsvaren i förhållande till Rovais modell

Rovai (2003:8) pekar på i sin modell i rutan studentkaraktäristiska att kvinnor i högre grad slutför distanskurser än män och att tidigare akademiska studier ger realistiska förväntningar och förberedelse på vad som krävs av en själv som student. Både slutförande och icke slutförande studenter i denna undersökning är kvinnor och de har också sedan tidigare över 60 högskolepoäng vilket gör dem bra förutsättningar att klarar sina studier.

Studentens färdigheter ger inte uppsatsens enkätundersökning några större svar på. Under färdigheter i modellen återfinns exempelvis studentens datorvana, läs och skrivförståelse och förmåga att tidsplanera och ta in information. Då distansstudenten i en hög utsträckning förväntas arbeta självständigt är dessa färdigheter viktiga för att kunna lägga upp och slutföra sina studier. Det man kan anta här är att de flesta studenter i enkätundersökningen har tillräcklig datorvana om man ser till deras relativt låga ålder. Antal tidigare högskolepoäng pekar också på att studenterna har förmågan att slutföra de studier som de påbörjat.

Studenterna i enkätundersökningen kan alltså anses ha haft goda förutsättningar då de sökte kursen Massmediekunskap (7,5 hp). Hur ser det då ut då de blivit antagna till kursen?

I rutan externa faktorer i modellen finns värden som studentens privata livssituation med familj, arbete och ekonomi men också eventuellt stöd individen har från exempelvis släkt, vänner och arbetsgivare. Studenterna i undersökningen uppger i stor utsträckning att de är ensamstående. En student som har en partner hör större möjligheter att lyckas med sina studier, speciellt då kontakten med institutionen och klasskamrater är lägre på distansutbildning än vanliga utbildningar. Studenterna uppger dock att de har ett starkt stöd från familj och vänner vilket är viktigt för slutförande. När det gäller arbete kommer det på en tredje plats som förklaring till att inte ha slutfört sina studier. En majoritet bland studenterna har också uppgett att de tänkte arbeta samtidigt som de läste på distans. Som jämförelse uppgav knappt någon att ekonomi skulle vara orsaken till att de inte skulle ha slutfört sina studier.

Under interna faktorer i modellen återfinns faktorer som bland annat akademisk och social integration, nuvarande högskolepoäng, ansvarstagande, engagemang och tillfredsställelse. Den akademiska och sociala integrationen måste utifrån svaren på enkäten anses vara liten. Nästan ingen har någon kontakt med andra studenter och kontakten med läraren var liten. Trots det uppger både slutförande och icke slutförande studenter att de är nöjda med mängden kontakt med lärare och institution. De tycker också att läraren har deltagit tillräckligt i kursens aktiviteter. Antal nuvarande högskolepoäng har betydelse för förmågan att kunna lösa uppgifterna i den pågående kursen. Som tidigare nämnt är de flesta studenterna i enkäten väl förbereda för akademiska studier sett till antal högskolepoäng. När det gäller ansvarstagande, engagemang och tillfredsställelse kan man utifrån enkäten ifrågasätta hur starkt detta varit hos de icke slutförande studenterna då dessa gick in i studierna med låg motivation. Dessutom uppgav man att syftet med studierna var att berika fritiden, inte exempelvis att ta fler högskolepoäng. Förklaringen till att inte ha slutfört kursen angavs också vara tidsbrist, brist på motivation och arbetet. Ansvarstagande, engagemang och känslan av tillfredsställelse i sina studier bör därför anses vara låg.

Rovai har också inkluderat fem behovsfaktorer, som är viktiga för just studenter som läser på distans och där lärare och institution kan spela en avgörande roll (Rovai 2003:10). För att uppnå hög genomströmning måste kursen ha ett tydligt upplägg med information om vilka

krav som ställs. Studenten måste kunna ha självförtroende och hjälpas kunna skapa samhörighet med lärosätet. Ytterligare en faktor är relationer med studiekamrater, lärare och annan personal. Slutligen behövs tillgång till studievägledning, bibliotekstjänster och information om vart studielitteratur finns att köpa. Rovai inkluderar också pedagogik i sin modell, undervisningsmetoden och lärarens arbetssätt måste anpassas för att fungera för distansstudier.

Uppdelningen slutförande och icke slutförande student ger inte specifika svar på vad studenterna tycker specifikt om varje behovsfaktor. Det man dock ser är att de flesta studenterna är nöjda över mängden kontakt med lärare och institution, detta trots att man uppger att man haft liten kontakt med lärare och kurskamrater. De allra flesta icke slutförande studenter uppger också att anledningen till att inte ha slutfört kursen ligger på dem själva och inte på lärare, institution eller kursens upplägg och innehåll.

Efter att ha tittat närmare på den typiske slutförande och icke slutförande studenten på kursen Massmediekunskap (7,5 hp) kan man konstatera att det framförallt är bristen på motivation hos de icke slutförande som skiljer dem åt. Brist på motivation kan i sig vara en tillräckligt stor orsak för att inte slutföra sina studier, men lägg där till att de flesta studenterna arbetade under sina studier. Händelser i privatlivet, exempelvis ett arbete, ökar riskerna att störa studierna, speciellt då anledningen till att studera var att berika sin fritid.

6.4 Diskussion

Kan man öka genomströmningen genom bra kommunikation med studenterna och i förlängningen slippa att göra ett så stort överintag? Ett tydligt kursupplägg med ett tydligt innehåll och tydlighet om vad som förväntas av studenterna bör kunna öka genomströmningen. Detta eftersom ett otydligt kursupplägg kan göra att studenten känner att det kostar för mycket att slutföra studierna i förhållande till den belöning som avslutade studier ger. Att som student inte få en tydlig bild av kursupplägg och vilka prestationer som krävs kan göra att det känns övermäktigt att ens komma igång med kursen och att tid behövs läggas redan på detta istället för att komma igång med kursen, d.v.s. ett hinder innan man ens börjat. Kanske är detta extra viktigt på en så pass liten kurs där majoriteten av studenterna anger att de läser för att berika sin fritid snarare än behöver högskolepoäng. Denna tydlighet gör det sedan lättare att hjälpa studenter som tillfälligt hamnat i studierelaterade svackor. Detta förutsätter dock att svackan är just studierelaterad och inte personlig och kommunikationsinsatserna hjälper enbart de studenter som inte har andra större hinder att slutföra kursen. Att få en student att slutföra sina studier kan vara en omöjlighet, speciellt då en majoritet i enkäten uppgav att de läste för att berika sin fritid och inte för att de behövde högskolepoäng.

Att öka genomströmningen med kommunikation har sina begränsningar. Oväntade händelser i en students privatliv kan plötsligt göra studierna oviktiga vilket ligger utanför någon högskolas möjlighet att påverka. En majoritet i enkäten uppgav att de arbetade samtidigt som de studerade vilket är ett exempel på något som kan minska motivationen till att slutföra sina studier då de kan prioriteras lägre än arbetsuppgifter.

Trots att man bara delvis kan öka genomströmningen med hjälp av tydliga kursupplägg och kommunikation bör man satsa på detta då varje student bör kunna förvänta sig detta av en seriös utbildning. Man kan också tänka sig att det ligger i den aktuella institutionens intresse att göra ett särskilt gott kommunikationsarbete med sina studenter och ligga i framkant vad gäller ett av institutionens egna ämnen.

Ska man då ta det ett steg längre och försöka identifiera studenter som riskerar hoppa av sina distansstudier med hjälp av Woodmans modell? Mycket tyder på att detta skulle vara enormt resurskrävande, dels att kartlägga varje student men också att ta fram en åtgärdsplan för varje individ. Frågan är också hur studenterna skulle uppfatta denna kartläggning. I själva högskoleupplägget ingår det ju att man tar ett fullt ansvar för sina studier och eventuell hjälp vill man ha först då man ber om det. Allt annat riskerar att påminna om gymnasiestudier. Woodmans modell har också sina problem, inledningsvis kan den bara förutsäga 60 procent av studieavhoppet vilket är ett problem då de flesta studieavhoppet sker i början av en kurs. Till detta kommer också det antagningssystem som svenska högskolor och universitet har där institutionerna inte har någon möjlighet att påverka vilka som antas till en kurs förutom genom specifika förkunskapskrav, vilket gör en identifiering och urval av troliga slutförande studenter ogenomförbar, och därmed är det istället upp till institutionerna att identifiera vilka studenter de får och vilka av dessa som troligtvis går att hjälpa till ett slutförande.

En distanskurs kommer aldrig få samma genomströmning som en campuskurs. Det enklaste och minst resurskrävande sättet att uppnå en genomströmning på runt 40 studenter är då att göra ett överintag. Runt 60 procent av studenterna försvinner ganska omgående och de som är kvar är dem som man bör lägga sina resurser på, förslagsvis genom att skapa reaktiv och proaktiv kontakt som Simpson förespråkar. De andra gick in i studierna med låg motivation eller fick omgående personliga skäl att inte slutföra kursen vilket alltså ligger utanför högskolan kontroll att göra någonting åt.

För framtida undersökningar kan det vara av värde att även fråga om när ett eventuellt avhopp skett, i denna undersökning frågades inte om det i enkäten, svaren går att hämta från vilka inlämningar studenter gjort men kan då inte jämföras med vad samma student svarat kring t.ex. feedback eftersom enkätsvaren är avidentifierade. Det skulle också som tidigare nämnt vara intressant att se hur genomströmningen på kursen ser ut under VT 2011 och därefter jämföra om det förändrade kursupplägget haft någon inverkan på genomströmningen. Slutligen föreslås en närmare genomgång av de frisvar som inkommit i enkäten men inte tagits med i denna undersökning. Vid en snabb genomgång av dem ses ett antal kommentarer gällande det videomaterial som tidigare varit obligatoriskt på kursen men HT 2010 gjorts frivilligt. Kommentarer påpekar att materialet känns föråldrat och ger en bild av en dåligt uppdaterad kurs inom ett ämne som snabbt förändras. Dessa kommentarer kommer även från studenter som gått kursen HT 2010 varför det kan finnas anledning att inte heller ha med materialet som frivilligt, då det kan ge en bild av hela kursen som omodern.

7. Referenser

Bean J. & Metzner B. (1985) A conceptual model of nontraditional undergraduate student attrition *Review of Educational Research*, Vol 55, no 4, 485-540

Högskoleverket (2011) *Kartläggning av distansverksamhet vid universitet och högskolor*. Rapport 2011:2 R

Högskoleverket (2010) *Den stora ökningen av distansstudenter trolig orsak*. <http://www.hsv.se/publikationerarkiv/pressmeddelanden/2010/denstoraokningenavdistansstudentertroligorsak.5.374d68ed12ab26da21a8000917.html> (26/4-2011)

Melander G. (1994) *Distansutbildning i utveckling. Socialt studerandestöd i distansutbildning. Användning av distansöverbyggande medier som ett sätt förnatt öka genomströmningen av studerande?* Institutionen för Informatik. Umeå universitet

Palm L. (2006) *Kommunikationsplanering. En handbok på vetenskaplig grund*. Studentlitteratur Lund

Rovai A. P. (2003) In search of higher persistence rates in distance education online programs *The Internet and Higher Education* 6, 1-16. Elsevier Science, Regent University, Virginia, USA

Simpson O. (2003) *Student retention in online, open and distance learning*. Clays Ltd, St Ives plc, Great Britain

Simpson O. (2004) The impact on retention of interventions to support distance learning students *Open Learning* Vol 19, no 1 February 2004

Thorpe M. (1993) *Evaluating open and distance learning*. Harlow, Longman

Tinto V. (1975) Dropout from higher education: a theoretical synthesis of recent Research *Review of Educational Research*, Vol 45, no 1, 89-125

Westerberg, P. & Mårald, G. (2006) *Avbrott på nätutbildningar – en studie av när och varför studenter hoppar av alternativt fullföljer IT-stödda distanskurser*, Umeå Centre for Evaluation Research, Arbetsrapport.

Bilagor

Bilaga 1. Enkäten

Enkät - Distanskurs Massmediekunskap 7.5 hp

 = Frågan är obligatorisk

1. Kön:

- Kvinna   Man

2. Ålder:

- Under 25   25 - 34   35 - 44   45 - 54   55 - 64
 Över 64

3. Civilstånd:

- Ensamstående   Ensamstående med barn   Gift/samboende   Gift/samboende med barn

4. Varför valde du att läsa distansstudier istället för campus-studier?

- Jag ville studera i min egen takt   Jag arbetade samtidigt
 Jag bodde långt bort från närmaste studieort   Jag valde att läsa på distans på grund av min familjesituation
 Andra orsaker

5. Varför sökte du kursen Massmediekunskap 7,5 hp?

- Berika fritiden   För att få nytt jobb   Behövs i nuvarande jobb   Behövde ytterligare poäng

6. När var du inskriven på kursen Massmediekunskap 7,5 hp?

(Senaste terminen om flera)

- VT 2009   HT 2009   VT 2010   HT 2010

7. Hade du läst på universitet/högskola innan du började kursen Massmediekunskap 7,5 hp?

- Nej   Ja, 1-30 poäng   Ja, 31-60 poäng   Ja, mer än 60 poäng

8. Hur motiverad var du vid kursstart att genomföra hela kursen Massmediekunskap 7,5 hp?

- Inte alls motiverad   Ganska motiverad
 Motiverad   Mycket motiverad

9. Hur upplevde du studiestödet från familj och vänner?

- Mycket svagt   Svagt   Starkt   Mycket starkt

10. Vilken kontakt hade du med dina kurskamrater?

- Ingen   Liten   Regelbunden   Tät

11. Vilken kontakt hade du med kursens lärare?

- Ingen   Liten   Regelbunden   Tät

12. Fick du regelbunden feedback från kursens lärare?

- Ja   Nej

13. Hörde läraren/institutionen av sig mellan inlämningarna för att höra hur studierna gick?

- Ja   Nej

14. Är du nöjd med mängden kontakt med läraren/institutionen?

- Ja   Nej

15. Deltog läraren tillräckligt i kursens aktiviteter?

- Ja   Nej

16. Har du slutfört kursen Massmediekunskap 7,5 hp?

Vid Ja, gå till fråga 19 och hoppa över fråga 18.
Vid Nej, gå till fråga 18 och hoppa över fråga 19.

- Ja   Nej

17. Har följande haft betydelse till att du inte har slutfört kursen?

(Svara endast om du ej har slutfört kursen)

Flera än ett alternativ går att välja.

☐ Tidsbrist	☐ Arbete	☐ Familj och vänner	☐ Din ekonomi	☐ Fritidsaktiviteter
☐ Brist på motivation	☐ Andra studier	☐ Fel kursval	☐ Kursens upplägg	☐ Kursens innehåll
☐ Bristande IT-support	☐ Lärare/Handledare	☐ Kurskamrater		

18. Har följande haft betydelse till att du slutfört kursen?

(Svara endast om du har slutfört kursen)

Fler än ett alternativ går att välja.

☐ Tidsåtgång	☐ Arbetsgivare	☐ Familj och vänner	☐ Ekonomi	☐ Motivation
☐ Kursens upplägg	☐ Kursens innehåll	☐ Tillgång till IT-support	☐ Lärare/Handledare	☐ Kurskamrater

19. Tror du att din kontakt med läraren har påverkat ditt resultat på kursen?

- Ja   Nej

20. Kunde institutionen gjort något annorlunda för att du skulle ha slutfört/haft lättare att slutföra kursen?

(Frisvar)

0/400

Bilaga 2. Bortfallsanalys

Antal respondenter som svarat i procent indelat efter terminer (i parantes antal respondenter):

- VT 09: 21,1% (27)
- HT 09: 20,3% (26)
- VT 10: 27,3% (35)
- HT 10: 31,3% (40)

Slutförare bland respondenter som svarat i procent före och efter det nya kursupplägget (i parantes antal slutförare på kursen):

- VT 09 – VT 10: 46,6% (35,7%)
- HT 10: 45% (31,6%)

Könsfördelning bland respondenterna som svarat i procent inskrivna VT 2009-HT 2010 (i parantes könsfördelning på kursen):

- Kvinnor: 66,4% (66,2%)
- Män: 33,6 (33,8%)

Inskrivna kvinnor bland respondenterna som svarat i procent före och efter det nya kursupplägget (i parantes antal inskrivna kvinnor på kursen):

- VT 09 – VT 10: 60,2% (64%)
- HT 10: 80% (72,5%)

Åldersfördelning bland respondenterna som svarat i procent VT 2009-HT 2010 (i parantes åldersfördelning på kursen):

- Under 35 år: 78,9% (78,5)
- Över 35 år: 21,1% (21,5%)

Bilaga 3. Antal registrerade studenter och genomströmning

Antal registrerade studenter:

- VT 09: 84 st.
- HT 09: 94 st.
- VT 10: 85 st. (inklusive 5 st. omregistrerade från HT 09 och VT 09)

- HT 10: 95 st. (inklusive 4 st. omregistrerade från VT 10, HT 09 och VT 09)
- Totalt: 349 st. + 9 st. omregistreringar.

Studenter som slutfört kursen:

- VT 09: 30 st.
- HT 09: 25 st.
- VT 10: 39 st.
- HT 10: 30 st.
- Totalt: 124 st.

Studenter som slutfört kursen i procent:

- VT 09: 35,7%
- HT 09: 26,6%
- VT 10: 45,9%
- HT 10: 31,6%

Studenter som inte lämnat in någon deltentamen HT 10:

- 57 st.
- I procent: 60,0%

Totalt antal studenter:

- Med omregistreringar: 358 st.
- Slutfört: 124 st.
- Slutfört i procent: 34,6%

Slutförande i procent före och efter det nya kursupplägget:

- VT 09 – VT 10: 35,7%
- HT 10: 31,6%